

קורס מס': 290.3132, שנה"ל תשע"ח 2018 שנה ג' סמסטר ב'
מיומנויות בינאישיות: סגנונות התערבות

מרכזת הקורס: גב' קרול רביד
מרצים: גב' אורלי אדלמן, פרופ' הדס גולדבלט, דר' גילי פלג, דר' ג'ודת עיד,
גב' מירי פלג, גב' נאוה זוארץ, גב' קרול רביד.

רקע ומטרות הקורס

קורס זה הוא חוליה נוספת בציר קורסי מיומנויות בין- ותוך-אישיות, הנמשך לאורך שנות הלימודים א' עד ד'.

מטרות הקורס בשנה ג'

1. להעמיק את הידע בהיבטים שונים הנוגעים למפגש הטיפולי
2. לפתח מיומנויות קשר ותקשורת אפקטיביים במצבים מורכבים במסגרת אשפוז/קהילה עם מטופלים, בני משפחה וצוות מטפל
3. לפתח התבוננות רפלקטיבית בהקשר להשפעת מצבים אלו על המטפל, ועל היחסים הבינאישיים עם המטופל ומשפחתו.

מטרות הלמידה

בסוף הקורס הסטודנטים יהיה מסוגלים:

1. לתאר ולשיים את עולמם הרגשי, המחשבתי והפיזי-התנהגותי של המטופל/בני המשפחה
2. לזהות את האתגר התקשורתי עם המטופל ולבחור מתוך "ארגז הכלים" את ההתערבות הנדרשת
3. להדגים מיומנויות של קשר ותקשורת מותאמים וליישם טכניקות התערבות במצבים אלו תוך שמירת גבולות מקצועיים.
4. לבטא מודעות עצמית דרך רפלקציה

תכנים

1. תיאוריות של התמודדות עם אבל
2. מנהגי אבלות בתרבויות שונות
3. מוות – עמדות, תפיסות ופחדים הקשורים למוות
4. בשורה מרה בהקשר הסייעודי
5. תקשורת עם חולה הנוטה למוות ובעת אובדן
6. טיפול פליאטיבי
7. שמירת תקווה
8. הומור במרחב הטיפולי
9. סטיגמות - החולה הדחוי, החולה הפסיכיאטרי
10. החולה הכועס, האלים, החרד, חסר האונים
11. התמודדות עם תסכולים ואכזבות

שיטות ההוראה

- שיתוף בחוויות הסטודנטים מתוך ההתנסות הקלינית ועיבוד הנושאים שעלו
- דיון וניתוח קטעי סרטים, רפלקציות, וטקסטים מספרות מקצועית ונרטיבית
- תרגול מיומנויות באמצעות משחקי תפקידים

מטלות הקורס והערכתו

- 50% - רפלקציות והשתתפות פעילה בשיעורים (בדיון קבוצתי, במשחקי תפקידים או כל הנחייה של המנחה)
- 50% - עבודה מסכמת

ציון מעבר בקורס: 60.

נוכחות חובה בכל השיעורים!

רשימת מקורות

ליד כל פריט ביבליוגרפי מצוין תחום התוכן המרכזי בו הוא עוסק

אשכנזי, ת' (2014). אבל - היום שאחרי. תל אביב: ספרית מעריב.

גליק, ל' וזיו ביימן, ש' (2010). יהודי, מוסלמי ונוצרי הולכים לפסיכולוג... על צחוק והומור בפסיכותרפיה. כוורת, 18, 36-39. הומור

דורון, מ', פסח, נ' ואלעד, פ' (2008). מסירת בשורה מרה: עקרונות והנחיות. מדריך לעובדים סוציאליים ומטפלים במקצועות הבריאות. המרכז ליישומים פסיכולוגיים מלי"י. עמ' 15-22, 37-40. בשורה מרה

ויצטום, א' (2004). נפש, אבל ושכול. ישראל: תל-אביב: משרד הביטחון - ספריית אוניברסיטה משודרת.

חלמיש, ל' וחרמוני, ד' (2010). הערבה הבוכייה: מפגשים עם אבל ואובדן. דליה: מערכת תשי"ע.

ניסנהולץ, י' (2000). ההומור בזיקנה: כלי יישומי או סתם בדיחה? גרונטולוגיה כז (1), 99-110. הומור

ליפשיץ-אלכאוי, ר' (2006). דרכים להגברת תחושת התקווה בקרב חולים סופניים. חברה ורווחה, כד (4), 503-511. תקווה

פלג, ג' ואוברמן, א' (2015). טיפול פליאטיבי בגיל המבוגר. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות), גרונטולוגיה מעשית (עמ' 295-326). ירושלים: הוצאת אשל. טיפול פליאטיבי
<http://publications.jdc.org.il/Practical%20GerontologyV1/318>

שטיינמן, מ' וטבק, נ' (1999). החולה הדחוי. רפואה ומשפט, גיליון 20, עמ' 107-113. החולה הדחוי

<http://www.ismal.co.il/imgs/uploads/refua-umishpat-20-107.pdf>

רובין, ש', מלקינסון, ר' וויצטום, א' (2016). הפנים הרבות של האובדן והשכול: תיאוריה וטיפול. חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה.

פרק 12: אובדן ואבל במסורת היהודית. עמ' 255-269.

פרק 17: אובדן ושכול בקרב מוסלמים, עמ' 323-335.

פרק 16: מבט אל מנהגי אבל וטקסי לוויה בקבוצות שונות בישראל, עמ' 309-322.
מנהגי אבל בתרבויות שונות

שוורץ, ת', לוי, א', רסין, מ', וסילנר ד' (2005). תפקיד המטפלים בבישור בשורות מרות מנקודת ראות של חולים, רופאים ואחיות. **בטאון הסייעוד האונקולוגי בישראל**, י"ד (3), 6-12.

בשורות רעות

שטייר, ט. ווינקר, ש. (2007). חיוכים במרפאה. **הרפואה**, 146 (ה'י), 368-372.
הומור

Blazer-Riley, J. (2008). *Communication in nursing*. St. Louis, MO: Mosby.

Ch.15: humor. **הומור**

WHO. (2014). *Global atlas of palliative care at the end of life*. London, UK: World Palliative Care Alliance. (pp. 4-14).
thewhpc.org/resources/global-atlas-on-end-of-life-care

Manos, P. J., & Braun, J. (2006). *Care of the difficult patient*. London, UK: Routledge. Chapter 7: Manipulation, clinging, sexual provocation, anger, and violence – the feelings they evoke and the interventions they may require (pp. 77-86). **החולה הדחוי, הקשה**

McClement, S. E., & Chochinov, H. M. (2008). Hope in advanced cancer patients. *European Journal of Cancer*, 44, 1169-1174. **תקווה**

McCreadie, M., & Wiggins, S. (2008). The purpose and function of humour in health, health care and nursing: a narrative review. *Journal of Advanced Nursing*, 61, 584-595. **הומור**

Moore, K. (2008). Is laughter the best medicine? Research into the therapeutic use of humour and laughter in nursing practice. *Whitireia Nursing Journal*, 15, 33-38.

הומור

Price, B. (2013). Countering the stereotype of the unpopular patient. *Nursing Older People*, 25(6), 27-34. **החולה הדחוי**

Warnock, C., Tod, A., Foster, J., & Soreny, C. (2010). Breaking bad news in inpatient clinical settings: Role of the nurse. *Journal of Advanced Nursing*, 66, 1543-1555. **בשורות קשות**

Whiteside, J., & Butcher, D. (2015). 'Not a job for a man: Factors in the use of touch by male nursing staff. *British Journal of Nursing*, 24, 335-341. **מגע**

Williams, C. (2007). Unpopular patients in the intensive care unit: Is holistic care achievable? *Nursing in Critical Care*, 12(2), 59-60. **החולה הדחוי**